

bantur, ut servari possent ad usus pro tempore necessarios. Similia habet de Opere monach., c. 14, et concione tertia in Ps. 103. Et ratione probatur, quia non poterat Christus non habere usum aliquarum rerum, et illum habebat liberum, et independentem ab alio, qui omnino esset extra collegium Apostolicum; ergo necesse est ut vel Christus ipse, vel saltem totum illud collegium haberet talium rerum dominium. Patet consequentia, tum quia dominium nihil aliud est quam facultas libera utendi re in omnem usum. Tum etiam quia illæ res non habebant alium dominum. Nisi quis fortasse dicat voluisse Christum, ut vel soli Apostoli haberent illud dominium, vel certe ut maneret apud eos a quibus elemosynas accipiebant, ipsis solum usum recipientibus, quæ tamen et valde frivola sunt, et sine fundamento conficta. Quia hoc neque ad perfectionem spectabat, neque ad moralem usum aliquid referebat. Et hæc est fundamentalis ratio hujus veritatis, quia hujusmodi dominium in communi neque perfectioni, neque ejus statui repugnat.

10. *Proprium particulare rerum dominium post baptismum quando Christus habuit.* — Secundo, verisimilius mihi est in aliqua etiam parte illius temporis habuisse Christum dominium aliquarum rerum proprium, et in particulari. Hoc probatur, quia non statim ac baptizatus fuit, habuit discipulos, quibuscum in communi viveret, ut eis statim essent omnia communia; sed aliquo tempore saltem brevi solus degebat, et quando cepit habere sectatores, non statim habuit illos stabiles, et perfectionem profitentes. Unde legimus semel atque iterum Apostolos vocasse, quia non statim a principio cum eo permanserunt, nec effecerunt unum veluti corpus politicum, quod esset capax domini communis; ergo necesse erat ut eo tempore, eorum, quæ Christus possidebat, et ad victum et vestitum ei donabantur, proprium ac peculiare haberet dominium, ut eisdem rationibus ostendi potest. Quia tunc habebat liberum usum illarum rerum, nec potest fingi apud quem alium earum dominium resideret. Præterea hoc nihil perfectioni derogat, quia pro temporis et status opportunitate non poterat esse alia conveniens vivendi ratio. Denique hoc ipsum insinuat Joannes XXII, dicens, cum hoc non sit per se malum, etiam decuisse ut in hoc genere paupertatis et moderati domini Christus esset hominibus exemplo. Cum enim Christus esset commune omnium exemplar et doctor, de-

cuit ut omnibus præberet exemplum, et iis qui perfectam, et iis qui minus rigidam paupertatem profiterentur.

11. Tertio, certum esse debet Christum Dominum aliqua parte illius temporis, nihil proprium in particulari habuisse, sed ad summum in communi. Hoc sentit uterque Pontifex supra citatus. Et colligitur satis ex locis Evangelii, et aliis conjecturis et rationibus adductis.

12. *Christus aliquando rerum omnium dominium omnino caruit.* — In rebus usu consumptibilibus dominium ab usu quomodo distinguitur. — Quarto, an aliquando Christus tam in speciali quam in communi omnium rerum proprietate caruerit, dubium et incertum est. In hoc enim Pontifices dissidere videntur; possumus autem hæc uti distinctione. Nam aliud est actu carere hujusmodi rerum dominio; aliud vero etiam professione seu proposito, vel (ut ita dicam) etiam aptitudine. Priori modo, dubitari non potest quin Christus Dominus aliquando caruerit dominio rerum omnium, tam in communi, quam in particulari, ut fortasse cum dicebat: *Filius hominis non habet ubi caput suum reclinet*; vel quando *mulieres eum sequebantur ministrantes ei ex facultatibus suis*, Lucæ 8. Quod si dicas tunc saltem habuisse vestes quibus operiebatur, quarum dominium non erat apud alium, sed apud ipsum, vel saltem apud collegium Apostolicum, dicam certe, saltem eo tempore quo in cruce pependit, omnium rerum temporalium et usu et dominio caruisse. Nam libenter cessit iis qui proprias vestes eriperant. Alii vero ab hac generali propositione excipiunt vestes quibus utebatur, quod mihi non displicet. Nam, licet in cruce vi privari potuerit usu illarum, non tamen dominium quod antea habebat, qualecunque illud fuerit. Unde scriptum est: *Diviserunt sibi vestimenta mea; et supra vestem meam miserunt sortem*, Psal. 21; ubi vox illa *mea*, dominium indicat. Et hoc satis foisse videtur, ut Nicolaus dicere potuerit Christum dedisse nobis perfectissima paupertatis exemplum, tam in communi quam in particulari. Nam et Chrysost., hom. 17 in 2 epist. ad Cor., explicans illa verba: *Propter nos egenus factus est*, et inquirens quæ fuerit illa Christi paupertas, respondet fuisse eam quam in sua passione monstravit. Posteriori modo non reperio, quod aliquo tempore Christus Dominus hoc genus paupertatis professus sit, ita ut neque in communi, neque in particulari aliquid proprium habere decreve-

rit. Quod ut declaretur, fingamus Christum paupertatem voto firmasse, et Apostolos votum paupertatis emisisse. Dico ergo nunquam instituisse eam vitæ rationem, et statum in quo nihil essent habituri, neque in communi, neque in particulari, nec hanc paupertatem vovisse. Probatur, quia in nocte cænæ Christus habebat oculos; ergo in communi habebat dominium aliquarum rerum (ut Nicolaus fatetur); ergo signum est nunquam antea professum esse illum vitæ statum, qui hoc dominium in communi non admitteret. Nam si aliquando eam rationem vivendi Christus instituisset, ab ea nunquam recessisset. Fuisset enim quodammodo ab inchoato majoris ac strictioris paupertatis statu decidere; et juxta hæc possunt intelligi quæ Joan. XXII de Christi paupertate docet, quanquam fundamentum ejus nobis probare non sit necesse. Existimat enim usum et dominium non distingui in his rebus quæ usu consumuntur, et inde concludit, si Christus habuit usum, habuisse etiam dominium. Quæ collectio, si bona esset, non solum concluderet de dominio in communi, sed etiam in speciali. Illud ergo, quod Joannes assumit, non pertinet ad doctrinam fidei, unde non est ab eo ut Pontifice definitum, sed ut a privato doctore probabiliter existimatum, atque ideo necesse non est ut illi assentiamus. Verius enim est etiam in his rebus inveniri posse facultatem utendi, quæ vere dominium non sit, et quod definita sit ad determinatum usum, semperque a voluntate alterius pendeat. Non igitur hac ratione negamus Christum caruisse hoc dominio in communi; sed quia ex Evangelio colligi potest, nunquam eum professum esse hujusmodi paupertatis genus.

13. Dices: hoc est perfectius; ergo oportuit ut aliquo tempore illud profiteretur. Respondeo primum, satis esse ut interdum eam paupertatem exercuerit. Quia, licet profiteri hanc paupertatem ad statum perfectionis pertinere possit, non tamen necesse est ut ad majorem perfectionem pertineat. Nam pro diversitate personarum et statuum, interdum ita esse potest, interdum minime. Unde Joann. XXII in hoc sensu definit, non esse statui perfectionis contrarium aliquid in communi possidere. Et quidam dicti Fratricelli (qui oppositum docuerunt) ut hæretici damnati fuerunt. Quapropter, cum Nicolaus indicat quod habere oculos aliquid de perfectione dimittit, dicens Christum, cum oculos habuit, sese infirmioribus minusque perfectis

accommodasse, ut omnibus exemplo esset, quidam dicunt non hoc definiisse, sed aliud agendo, ut particularem doctorem tradidisse; quod insinuavit Bened. XII, ut colligitur ex Directorio inquisitorum, q. 12 et 18. Melius vero dicitur, Nicolaum solum asseruisse in genere paupertatis, minorem minusque rigidam esse illam quæ oculos habere permittit; non vero inde fit quod semper pertineat ad majorem perfectionem simpliciter. Adde, quamvis in particulari persona, vel Ecclesiæ congregatione, ad perfectionis statum pertineat, profiteri paupertatem in communi, vel in particulari, tamen respectu totius Ecclesiæ non pertinere ad perfectionem ejus, ut non habeat bona communia, id est, ut ea bona, quibus aluntur membra ejus, non sint sub dominio saltem ipsius corporis Ecclesiæ. Unde primitiva Ecclesia, quæ videtur professam statum perfectionis, habebat dominium bonorum in communi. Quia ergo Christus cum Apostolis Ecclesiam inchoabant, necesse fuit ut ea bona, quæ habebant, essent sub dominio illius corporis. Et ad hunc modum posset exponi Nicolaus Papa. Nam ibi ait Apostolos abdicasse dominium rerum in particulari, et in communi. Quod nequit intelligi de abdicatione communi respectu totius Ecclesiæ. Neque enim negari potest quin, eo tempore quo fidelibus omnia erant communia, ea bona, quibus utebantur Apostoli, essent sub dominio totius Ecclesiæ; ergo solum possunt abdicasse dominium in communi, communitate aliqua particulari, quæ fuerit specialis congregatio et pars Ecclesiæ. Sicque dici potest, vivente Christo, nihil proprii habuisse collegium Apostolicum, etiam in communi. Quia quidquid habebant, commune erat ipsis et omnibus fidelibus, seu Christi sectatoribus et discipulis. Et ita verissimum est Christum dedisse exemplum omnis perfectæ paupertatis, quæ in Ecclesia esse potest convenienter.

14. *Inter Nicolaum et Joannem XXII Pontifices nullum de Christi paupertate dissidium.* — *Dubium.* — *Responsio.* — Ex his constat quid dicendum sit ad dictorum Pontificum decreta. Ut enim alia omittamus, quæ præsentis disputationis non sunt, quod ad nos pertinet, nulla est inter eos contradictio, quod etiam Joannes XXII in ultima extravaganti declaravit. Joannes enim docuit Christum aliquando habuisse rerum dominium, vel in particulari, vel in communi, et contrarium ut hæreticum damnat; hoc autem

Nicolaus non negat, sed potius expresse id admittit, dum declarat Christum habuisse loculos. Non definit autem Joannes, semper Christum habuisse hoc dominium, quia ex Evangelio colligi non potest, et ipse solum docet quod in Evangelio continetur; fieri ergo potuit, quod Joannes non negat, ut aliquando neque in communi, neque in speciali quicquam Christus habuerit, quanquam hoc multo minus sit certum, quod a Nicolao non expresse asseritur, et explicandum est juxta superius dicta. Sed roget quis, utrum Christus votum prædictæ paupertatis nuncupaverit, sicut D. Thomas de Apostolis probabiliter colligit ex illis verbis: *Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te*. Nam inde videtur haberi, Apostolos hac in re fuisse Christum imitatos, atque adeo illum, ut ipsis foret exemplo, idem propositum ostendisse, votoque firmasse. Sed hac in re nihil addendum occurrit iis quæ in simili de castitate antea diximus. Nam, licet Medina hic definiat ut certum, Christum hujusmodi votum non emisisse, nihil tamen novi affert quod id ostendat, nec D. Thomas, cujus sola auctoritate et rationibus ipse nititur, id ut certum definit, ut supra satis explicatum reliquimus.

15. Illud sane certius est, sive Christus paupertatem hanc voverit, sive non, libera tamen et spontanea voluntate illam assumpsisse, ut nostram salutem operaretur, nobisque perfectionis exemplo esset. In quo graviter erravit Armachanus, ser. 4, qui dixit Christum nullius rei dominium vel proprietatem habuisse, non voluntate sua, sed quia ea conditione accepit a Deo usum rerum, ut nullam sibi posset appropriare. Tale enim, inquit, accepit dominium, quale Adam in statu innocentiae; Adam vero hac conditione usum rerum accepit. Quæ omnia vana sunt, et sine fundamento, et contra Paul., 2 ad Cor. 8, dicentem, esse gratiam et beneficium Christi, quod egenus fuerit propter nos. Ad hæc Christus voluntarie pro nobis dolores passionisque sustinuit; ergo simili voluntate pro nobis pauper factus est. Item Joan. 6, cum turbæ illum creare vellent regem, voluntarie fugit. Denique illud, quod de Adamo dicitur, incertum est, et fortasse non verum; tamen (quamvis ita esset) Christus non erat subditus illis legibus, et præterea cum secundum corpus factus fuerit in similitudinem carnis peccati, et quoad hoc non assumpserit perfectiones justitiæ originalis, consequenter fuit capax domini, et proprietatis quæ introducta

est, et accommodata statui naturæ lapsæ, et carnis passibilis. Quod ergo Christus non assumpserit hoc dominium politicum et humanum, non ideo fuit quia esset incapax illius; sed quia voluntarie illud a se abdicavit, seu usurpare noluit.

16. *Dubium.* — Tandem solet circa hanc Christi paupertatem inquiri, an interdum tanta fuerit ut mendicare compulsus sit. Cajet., Matt. 5, negat Christum aliquando mendicasse; cujus sententiam sequitur Medina hic; et Castrus, lib. 10 adversus hæres., verbo *Mendicitas*. Fundamentum horum auctorum solum est, quia non legimus Christum mendicasse. Quanquam enim Joan. 4 legamus Christum petiisse a Samaritana potum aquæ, illud vero non fuit proprie mendicare, nam illud etiam divitibus et nobilioribus interdum venit. Quin potius, legimus Christum mendicis et egenis eleemosynam erogasse; legimus etiam mulieres quasdam Christi sectatrices, suis eum facultatibus aluisse. Addi solet in hujus sententiæ confirmationem, quod in veteri lege videtur prohibitum mendicare, Deut. 15: *Omnino indigens et mendicus non erit inter vos*.

17. Contrariam sententiam constantissime defendit Waldensis, l. 4 Doctrin. fidei antiq., c. 3 et 4, ubi priorem sententiam appellat nimis hæreticam, et Scripturæ, ac veterum Doctorum assertioni contrariam. Sed in hac censura excessit, nisi loquatur juxta mentem eorum hæreticorum quos impugnat. Illi enim negabant licere religiosis mendicare, et ideo negabant Christum mendicasse, ut mendicitatem damnarent. Et hoc modo hæreticum est dicere, Christum mendicitatem vitasse ut malam; quod vero reipsa mendicaverit, necne, ad dogmata fidei non spectat. Eandem sententiam, scilicet, Christum mendicasse, tenuit Cathar., l. 2 contra Cajet.; et Sixtus Sen., l. 6 Biblioth., annot. 118 et 137; et Albertus Pighius, lib. 5 contra Erasmum. Probari autem potest, primo, quia conjecturæ alterius sententiæ nullius momenti esse videntur. Ut enim mittam interdum Augustinum interpretatum esse, actum illum petendi potum a Samaritana fuisse actum mendicandi; item, quod aliis placet, verbum illud Christi, Luc. 19: *Zachæe, in domo tua oportet me manere*, fuisse quoddam mendicandi genus; etiam si demus scriptum non esse Christum interdum mendicasse, non propterea sequitur nunquam mendicasse. Quia neque hoc etiam legitur, neque omnia, quæ Christus fe-

cit vel non fecit, scriptis mandata sunt; deinde ex iis quæ scripta sunt, conjicimus quæ scripta non sunt. Ut ex eo quod Christus duodecimo ætatis anno, relictis parentibus, Jerosolymis mansit, pie colligunt Bernard. et Bonavent., illis diebus e mendicato vixisse. Sic igitur legimus, eo tempore quo Christus prædicavit, aliquando indiguisse ut alienis facultatibus aleretur, ut videre est Luc. 8; non constat autem, neque est admodum verisimile semper fuisse illi ultro oblatas res omnes necessarias, ipso nihil petente; ergo verisimile est interdum sibi necessaria postulasse, quod est mendicare. Explicatur minor, primo, quia licet legamus aliquando mulieres sequentes ipsum, cum suis facultatibus sustentasse, non tamen semper habuit mulieres sectatrices. Nam in principio suæ prædicationis, quando discipulorum delectum habere cœpit, non est verisimile statim adhæsisse ei comites feminas, in ejusque obsequium suas facultates erogasse. Deinde, quia Matt. 21 legimus Christum aliquando venientem Bethania Jerosolymam in itinere esurivisse, et ad arborem ficæ accessisse, ut inde reficeretur; non ergo tunc aderant feminae quæ ex facultatibus suis illum alerent. Quid ergo prohibet quominus similem persæpe passus inopiam, e mendicato sibi subvenerit? Præterea, verisimilius videtur Apostolos interdum mendicasse, ut quando missi sunt sine pecuniis et cæteris rebus, apud Matth. et Luc., utrobique capite decimo, ut prædicarent, et ab iis quos docebant, victum haberent, juxta illud: *Dignus est operarius mercede sua*; cur ergo non crederemus illud etiam interdum fecisse Christum, ut Apostolos suo inflammaret exemplo, et quia actus ille est bonus, et humilitatem præ se fert? Neque enim verum est fuisse inter Judæos mendicare prohibitum. Verbum enim illud Deuter. 15, non prohibitionem continet, sed promissionem; promittit enim Deus illis tantam rerum abundantiam, ut nemini mendicare futurum necesse sit. Quæ promissio sub conditione facta est, quæ ibi statim jungitur: *Si audieris vocem Domini Dei tui*; et ideo non est impleta, quia conditio non est apposita. Vel certe (ut exponit D. Thomas 2. 2, q. 189, art. 5, ad 3) licet illa sit prohibitio, non tamen fit egenis ne mendicent; sed divitibus, ne in subveniendis pauperibus ita sint avari, ut eos cogant mendicare. Quæ expositio videtur magis consentanea textui, tum quia ibi non tradebantur promissiones, sed potius præcepta,

vel admonitiones quædam ad misericordiam pertinentes. Tum quia statim jungitur in Vulgata: *Non erit mendicus inter vos, ut benedicat tibi Dominus*. Intelligendum autem puto illud non tam fuisse rigorosum præceptum, quam exhortationem ad elargiendas copiose eleemosynas; tamen, quia id reipsa futurum non erat, jungitur ibidem: *Non deerunt pauperes in terra habitationis tuæ, et ideo ego præcipio tibi ut aperiās manum fratri tuo*, etc., ubi nomen *pauperis* mendicum significat, ut constat ex hebræo, quia eadem vox est utrobique; et quia præceptum eleemosynæ (quod statim jungitur) raro obligat, nisi quando is, qui indiget, petit; non ergo prohibiti erant mendici, qui ibidem futuri esse prædicuntur. Unde in Evangelio legimus multos inter Judæos mendicasse, ut de duobus cæcis, Joan. 9, Luc. 18; et de alio claudo, Act. 3; et de Lazaro, Luc. 16. Et hinc facile constat nullius momenti esse conjecturam illam, quod Christus interdum aliis eleemosynam dabat. Hoc enim etiam de Apostolis dici posset, et de omnibus fere qui paupertatem voluntariam profiterentur, quibus frequenter accidit ut nonnulla, quæ mendicando quæsierunt, pauperibus elargiantur. Tandem de Christo recte intelligitur illud Psalm. 39: *Ego autem mendicus sum et pauper*. Nam Psalmum illum de Christo intelligit Paul., ad Hebr. 9; item illud Psalm. 108: *Persecutus est hominem inopem et mendicum*. Petrus enim, Actor. 4, exponit persecutorem illum esse Judam, atque adeo mendicum fuisse Christum. Et ita etiam ibi interpretatur Hieronymus, Augustinus, Theodoretus, et Arnobius; Basilius etiam in Regulis brevioribus, regul. 262, ita legit locum illum Pauli, 2 ad Corinth. 8: *Propter nos mendicus factus est*. Quia verbum græcum *πτωχός*, proprie mendicare significat, quanquam interpretetur, eum posse dici mendicum, quia ex divite egenus factus est; et similiter alii Patres sentiunt posse *mendicum* exponi, id est, *pauperem et egenum*; tamen nihil etiam vetat, quod proprie et in omni rigore intelligatur, et idem est de aliis testimoniis quæ Waldensis congerit.

18. *Responsio*: *Christum aliquando mendicasse probabile.* — Quocirca (si in re incerta judicium ferendum est) hæc posterior sententia videtur magis probanda, quia, supposita Christi paupertate, et variis itineribus, vix fieri potuit ut non interdum illi occurreret necessitas mendicandi; præsertim cum tantæ paupertatis fuerit (ut notat Hieron., Matth.

21), et ita nulli adulatus sit, ut interdum in urbe maxima nullum hospitem, nullam invenit mansionem, et oportuerit eum redire Bethaniam, ut in domo Lazari hospitio reciperetur. quod certe quoddam genus mendicitatis erat. Atque hactenus de Christi paupertate.

49. *Christus religiosus quomodo fuerit.* — Ultimo loco, ex his omnibus facile colligi potest quid propositæ quæstioni respondendum sit. Nam si loquamur de statu religionis, qui per tria vota essentialia constituitur, manifeste constat Christum Dominum hoc sensu religiosam vitam professum non esse. Quia neque illa tria vota emisit, nec satis constat an aliquod eorum nuncupaverit. Si vero consideremus id quod perfectionis est in statu religionis, et religiosum vocemus eum qui se totum ab affectu humanarum rerum abstraxit, ac divino cultui perpetuo et immobiliter consecravit, sic certum est Christum instituisse vitam habentem excellentiori modo quidquid perfectionis est in vita religiosa, seclusis imperfectionibus. Nam status religionis solum est via ad perfectionem, Christus autem nunquam fuit in via perfectionis, sed semper in termino. Rursus alii indigent voto quo eorum vitæ ratio stabilis ac firma censetur; Christo autem Domino sufficiens ad hoc erat deliberata voluntas, firmumque propositum, quia de se erat ita confirmatus in bono, ut semper, quod esset perfectius, facillime posset operari. His autem aliisque ablatis imperfectionibus, in Christo fuit summa perfectio paupertatis, castitatis et obedientiæ, ad Deum quidem jure et facto, ad homines vero saltem usu et facto. Nam homini jure subdi non debuit, non propter defectum, sed potius propter personæ majestatem et excellentiam. Denique summam habuit perfectionem charitatis, ad quam hæc omnia ordinantur; habuit ergo eminentissimo modo quidquid perfectionis in religiosorum conventibus, et in quolibet alio perfectionis statu esse potest.

SECTIO III.

Utrum Christus vitam austeram agere debuerit, an moderatam.

1. Quæstio intelligitur de vitæ severitate in victu et vestitu, rebusque aliis quæ ad corporis castigationem pertinent. Ratio dubitandi est, quia multis de causis videtur decuisse, ut Christus magis quam alii homines, hoc vitæ genus insitueret. Primo, quia ejus-

modi vitæ severitas maxime est ad hominis perfectionem in statu naturæ lapsæ propter vincendas cupiditates, exercendamque patientiam necessaria; ergo, quamvis Christus propter seipsum non egeret hoc medio ad perfectionem acquirendam, tamen ut homines ad illud amplectendum alliceret, oportuit ut eo uteretur. Secundo, quia hujusmodi corporis afflictiones sunt ad satisfaciendum Deo pro peccatis aptissimæ; quamvis autem Christus non haberet peccata, pro quibus satisfaceret, tamen tota mortalis ejus vita ordinata est ad satisfaciendum pro nostris; ergo, ut non solum ex dignitate personæ, sed etiam ex ipsorum operum proportionem et qualitate magis satisfaceret, decuit ut hanc vitæ rationem assumeret. Tertio, multum confert hoc severæ vitæ institutum ad commovendos homines, et persuadendum, quia magnam conciliat sanctitatis opinionem. Et licet non debeat propter hunc finem præcipue fieri, tamen, quando simul sperari hic fructus potest, non est malum, sed potius bonum simul intendere. Sed incarnatio et vita Christi ordinabatur ad docendos, excitandosque homines ad virtutem et pœnitentiam; ergo propter hunc etiam finem maxime decuit ut vitæ severitatem servaret Christus, et ostenderet. Quæ omnia in Joanne Baptista confirmari possunt, qui eximia vitæ austeritate est usus, non quidem propter peccata quæ commiserat, quæ vel nulla vel exigua fuerunt; sed ne illa committeret, et ut hominibus pœnitentiæ præberet exemplum, sicque sanctitatis exemplo et opinione, apud homines plurimum valeret, et testimonium de Christo redderet. Quarto, potest hæc pars suaderi ex facto ipso; nam vita austera nihil aliud esse videtur quam vita laboribus et doloribus plena, et perpetuæ cuidam abjectioni seu corporis mortificationi et cruci subjecta; constat autem ex historia Evangelica, hujusmodi fuisse Christi Domini vitam; ergo.

2. *Vita Christi cur austera non decuit.* — *Victus Christi qualis.* — *Vestitus Christi qualis.* — *Vestimentorum Christi qualitas.* — Dicendum vero est primo, non oportuisse ut Christus austeram vitæ genus profiteretur. Conclusio hæc est certa, quæ satis probatur, primo ex factis et verbis ipsiusmet Christi. Matt. enim 11 dixit: *Venit Joannes non manducans, neque bibens, et dicunt: Dæmonium habet. Venit Filius hominis manducans et bibens, et dicunt: Ecce homo vorax, et potator vini;* ex quo loco colligunt Sancti Patres

consulto Christum instituisse vitam minus severam ac rigidam quam Joannem, ut facilius omnes lucrifaceret, ut dixit Chrys., hom. 38 in Matt., qui subdit: *Illam autem vivendi viam, quæ jejuniis claros efficit, Joanni omnino postea dimisit; ipse vero publicanorum, atque peccatorum mensas elegit, ut publicanos et peccatores salvaret.* Dicit autem postea, quia, ut paulo antea dixerat, aliquando Christus *illam quoque vitam consecit, cum quadraginta diebus jejunavit.* Quod brevi tempore fecit ut daret exemplum; communis autem modus vitæ fuit alius, ut commodius munus suum impleverit. Et ex eodem etiam loco colligit Irenæus, l. 4 contra Hær., c. 51, *Christum ita conversatum esse cum hominibus, ut eorum communibus cibis uteretur et vinum biberet.* Sed latius hoc persequitur Augustinus, lib. 16 contra Faust., c. 31, animadvertens non ideo dictum esse, Joannem nec manducasse, nec bibisse, quia omnino non manducaret, nec biberet; sed quia vinum et siceram non biberet, sed aquam, nec communibus cibis hominum uteretur, sed locusta, et melle sylvestri. Unde recte concludit de Christo dici: *Venit Filius hominis manducans, et bibens,* eo quod et vino, et illo victu, quo Judæi utebantur, uteretur. Apertius D. Thomas, Matt. 11: *Dupliciter inquit homines attrahuntur ad bonam vitam: quidam enim per speciem sanctitatis, alii per viam familiaritatis. Dominus et Joannes diriserunt sibi duas vias; Joannes, imo Dominus per Joannem elegit sibi viam austeritatis; per se elegit viam lenitatis.* Et infra quæritur cur ita se gesserit Christus, et tres reddit rationes sumptas ex fine redemptionis, quæ ibi legi possunt. Idem in Catena, Matth. 11, ubi Chrysostomum et Hieronymum citat, et Lucæ 7; ibi affert Augustinum, lib. 2 Quæstionum Evang., in 11, dicentem, Christum utendo cum cæteris cibo et potu, lætitiæ regni significasse. Nulla similia habent alii Patres, et expositores his locis; Ambros., l. 2 in Luc., c. 1; Abulens., Matth. 11, quæst. 43, quinque rationibus confirmat, non decuisse Christum austeram vitam agere. Idem Theophylactus, Euthymius, Cajetanus, Gagneius, Titelmanus, et alii, Matth. 11, ubi Palacios refert Druthmarum dicentem: *Dominus sumens a publicanis corporalem cibum, ut eis spirituales traderet, ideo laxius videbat;* idem Albertus Magnus, Lucæ 7; Jansenius, in Concor., c. 47. De vestitu autem constat ex Evangelio non fuisse usum veste contexta ex pilis camelorum, aut zona pellicea, sicut Joannem;

sed aliis, quæ in more essent apud Judæos. Tum quia si in hoc aliquid singulare Christus egisset, non omnes Evangelistæ id prætermisissent. Tum etiam quia vestis aspera et rigida, ac mensa vulgaris et communis non recte inter se cohærent. Tum etiam quia sæpe in Evangelio fit mentio vestimentorum Christi, et indicatur non fuisse unum et simplex; quin etiam fuisse ex materia communi, qua reliqui homines uterentur. Hoc patet ex Joann. 13: *Surgit a cœna, et ponit vestimenta sua,* non quidem omnia (ut per se constat), neque enim nudum manere decebat; pluribus ergo vestibus induebatur. Quod etiam ex iis quæ in passione narrantur, evidenter constat. Nam Joann. 19, milites quædam vestimenta inter se diviserunt, super tunicam vero inconsutilem sortem miserunt; ergo necesse est fuisse vestes diversas. Imo Euthym., his locis, et super Matt., ex prædictis verbis colligit Christum, ut minimum tribus vestibus usum fuisse, nimirum interiori tunica, sive subucula, et alio vestimento, quod super indusium gestari solet; et pallio, quod est externum operimentum aliarum vestium. In quo (ut idem auctor meminit) non agebat Christus contra consilium quod Apostolis dederat, Matth. 10: *Neque duas tunicas,* etc. Quia ibi non agit de pluribus vestibus diversarum rationum, quæ veluti unum integrum indumentum constituunt, sed de vestibus mutatoris ejusdem rationis. Sicut Joannes Baptista, cum Luc. 3, dicebat: *Qui habet duas tunicas, det non habenti,* non loquebatur de vestibus diversarum rationum, quæ singulæ ad munus suum necessariæ sunt, ut homo integre et decenter vestiatur; sed agebat de vestibus superfluis, et ad eundem finem confectis. Rursus ex eisdem locis colligere licet, nunquam vestes Christi pretiosæ non fuerint (quod aliqui de veste inconsutili opinati sunt, non tamen recte, quia id non decet Christum, qui dixerat: *Qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt;*) licet inquam pretiosæ non fuerint, non fuisse tamen omnino viles, sed mediocres et communes. Alioquin non tantam diligentiam adhibuissent milites, ut eas partirentur inter sese, sortem mittentes, ut nec fieret ulli injuria, nec inter se contenderent cui pars melior esset tribuenda. Nam (ut recte notavit Jansen., c. 143 Concord., et insinuarunt Theophyl. in Marcum, et Ambros. in Lucam) super omnia vestimenta sortem miserunt (ut ex verbis eorundem Evangelistarum non obscure colligitur), sed specialiter